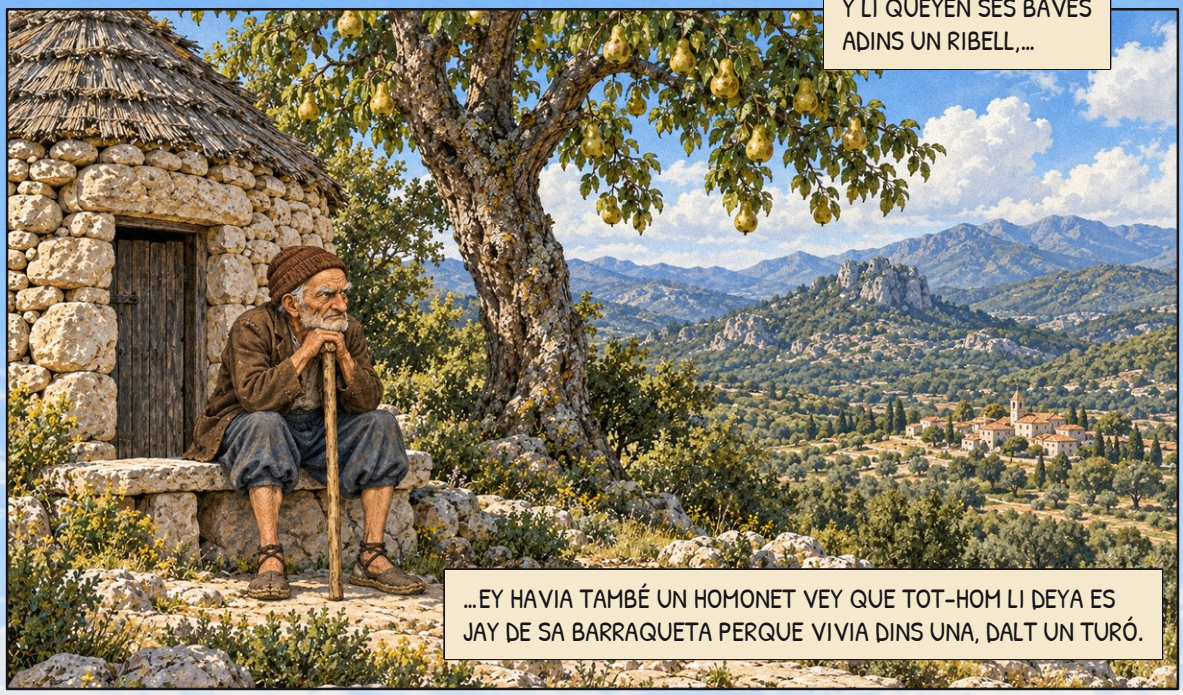
ES JAY DE SA BARRAQUETA

RONDAIA D'EN JORDI DES RECÓ (ANTONI M. ALCOVER)

AN AQUELL TEMPS QUE HI HAVIA UN REY QUE PARAVA FAVES, Y LI QUEYEN SES BAVES ADINS UN RIBELL,...

...EY HAVIA TAMBÉ UN HOMONET VEY QUE TOT-HOM LI DEYA ES JAY DE SA BARRAQUETA PERQUE VIVIA DINS UNA, DALT UN TURÓ.

ERA TAN MAL SOFRIT I RABIÓS, QUE NINGÚ LI PORIA DEMANAR DE NOVES, I SES DONES DEYEN AN ES NINS QUANT PLORAVEN:

SI NO CALLES, TE DURÉ AN ES JAY DE SA BARRAQUETA, QUE FA SAIM D'ETS AL·LOTS GRASSOS I AYGO-CUYTA DES MAGRES.

I ES NINS CALLAVEN, PERQUE S'ESTIMAVEN MES VIURE QUE CAURE EN MANS D'AQUELL JAY.

A-LES-HORES EL BON JESÚS I SANT PERE ANAVEN P'EL MON.

UN CAP-VESPRE, CAMINA CAMINARÀS, SA NIT LOS AGAFA DEVORA SA BARRAQUETA, VEREN ES JAY QUE APLEGAVA QUATRE BUSCAYS PER COURE ES SOPAR, I TENGUEREN AQUESTES:

ALABAT SIA DEU.
PER A SEMPRE.
BON VESPRE QUE DEU MOS DO.
SERÀ BO, SI DEU HO VOL.
¿NO MOS DARÍEU POSADA PER AQUESTA SANTA NIT?
SI VOS ACONORTAU DE GEURE EN TERRA.
DEIXAU CÓRRER S'ANSI PER NOLTROS.
IDÒ NO'N PARLEM PUS.

EL BON JESÚS I SANT PERE ENTRAREN DINS SA BARRACA; ES JAY ENCALENTÍ UN POCH D'ESCUDELLA RECAUFADA QUE LI ERA ROMASA EL MIT-DIA, POSÀ TAULA, I NO TREGUÉ MES QUE UN ROEGÓ DE PA, MES ROSTIT QUE UN TEST DE TEULA.

...I ES JAY SE POSA A LLESCAR ES TROSSET DE PA D'ORDI, I COM MES ANAVA, MES LLESQUES FEYA.

I ES JAY QUE DESIARA DEYA.

¡ELL EL BON JESÚS MOS HI DONA LA MAYNA!

EL SEN-DEMÀ, QUANT ES SOL COMENSAVA A GUAYTAR PE'S'ENTRELLUU DE LLEVANT, EL BON JESÚS I SANT PERE ESTAVEN DE PARTIDA.

EL BON JESÚS CRIDA ES JAY I LI DIU:

VAJA, PADRINET, JA QUE MOS HEU TRACTATS TAN BÉ, DEMANAU UN DO.

DEMANAU LA GLORI.

NO VAIG DE GLORIS. ¿SABEU QUIN DO VUY JO? QUE QUI PÚGIGA DEMUNT AQUESTA PERERA, NO PUGA DEVALLAR FINS QUE JO HU DIGA.

CONCEDIT; DEMANAUNE UN ALTRE.

IDÒ QUE TÉNGUIGA...

DEMANAU LA GLORI.

'XAUME FER, SI VOLEU.

IDÒ S'ALTRE DO QUE VUY, QUE AMB AQUESTES CARTES NO PUGA PERDRE MAY.

I MOSTRAVA UNES CARTES AB MITX DIT D'ENGRUT.

CONCEDIT; ¿VOLEU RES PUS?

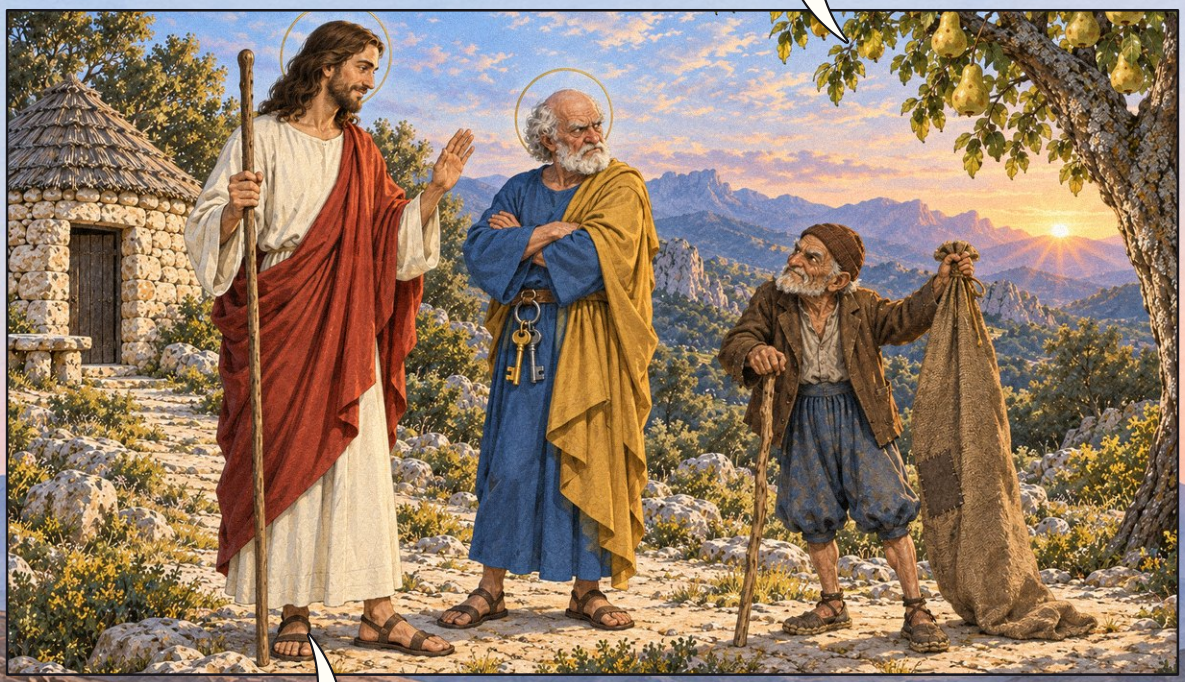
¡DEMANAU LA GLORI, CARABASSENCH!

SI M'HO'GUESSEU DIT AN ASSÒ COM JO ESTAVA A LA FLOR DEL MON, JA TENDRÍEU ES MORROS ESCLAFATS.

AGAFA UN SERRÓ QUE TENIA SU DEVORA, I DIRIGINTSE AN EL BON JESÚS, VA DIR:

S'ALTRE DO QUE VUY, QUE QUI'S PÒSIGA DINS AQUEST SERRÓ, NO'N PUGA SORTIR FINS QUE JO HU DIRÉ.

CONCEDIT.

I ELL I SANT PERE PRENGUEREN ETS ATAPINS, I... DE D'ALLÀ S'ÈS DIT.

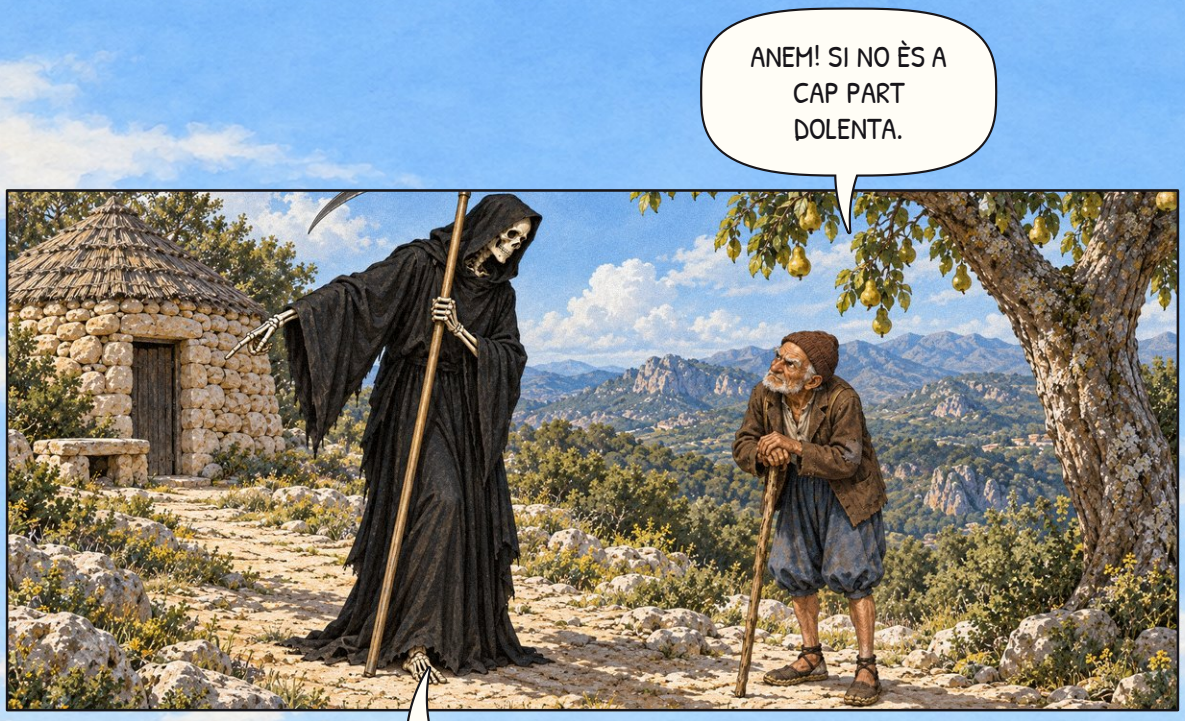
JA FEYA VUYTANTA ANYS QUE ES JAY DE SA BARRAQUETA ROSSEGAVA P'EL MON, I NO SE MORIA.

UN DEMATÍ DE COP I BOLEY S'HI PRESENTA LA MORT I LI ENTIMA, SENSE MESCLAR MES CERIMÒNIES:

ES JAY LA SE MIRÀ UN POCH DE DALT A BAIX, I DIU:

IDÒ PUJA DEMUNT AQUESTA PERERA, I MENJE'N FINS QUE'N VULGUES; I JO ANIRÉ A FER SA TROSSELLETA.

ESPEDIU, I FEREM VIA.

LA MORT PUJA DEMUNT SA PERERA, I MENJA QUI MENJA PERES, FINS QUE LES SE TOCÀ AB SO DIT;...

...PERÒ, QUANT VOLGUÉ DEVALLAR, NO POGUÉ, PERQUE ES JAY NO S'EN VOLIA ANAR AMB ELLA, I S'ESTIMAVA MES CAPLLEVAR PER AQUEIX MON QUE MORIRSE;...

...I LA POBRE QUE TIRAVA LLAMPS I PESTES COM SI TOT EU HAGUÉS VOLGUT ENCENDRE.

I AN ES JAY LI VENGUÉ AN ES CAP FERLEHI ESTAR MOLT DE TEMPS; I PASSAREN ANYS I ANYS, I LA MORT DEMUNT SA PERERA SENSE PORER MATAR NIGÚ.

SI QUALQUE FOSSER EU SAB, LI FEYA BALLAR S'ENCENAY AN ES JAYET, PERQUE LA GENT NO'S MORIA, I ELLS NO GUANYAVEN RES.

ARRIBÀ UN DIA QUE LA MORT, AVORRIDA D'ESTAR DEMUNT SA PERERA, DIGUÉ AN ES JAY:

IDÒ, VETE'N; I SI'N VOLS PUS DE PERES, JA TORNARÁS.

NO VAIG DE PERES, NO.

I DE LLAVÒ ENSÀ, UN QUI NO VA DE RES, DIU QUE NO VA DE PERES.

LA MORT TOT D'UNA QUE POGUÉ ESCAPARSE... ¡CAMETES ME VALGUEN!... A DONAR PART AN EL DIMONI, QUE ESTAVA MES CREMAT QUE UN DINER DE MISTOS; QUE AIXÍ COM NINGÚ SE MORIA, NO ENTRAVA CAP CONDAMNAT A INFERN.

QUANT EN BANYETA-VERDA SABÉ ES PAS, REMENANT SA COA, DEYA:

¡'XELME FER A CONTE MEU AN AQUEST BERGANT!

ERA UN DECAPVESPRE D'IVERN QUE NO S'ATURAVA DE BRUSQUINETJAR, I ES JAY S'ESCAUFAVA DINS SA BARRACA.

EL DIMONI, CARREGAT AB DUES ÁNIMES I BANYAT FINS A SA PELL, S'HI PRESENTA; I TENGUEREN AQUESTES:

BÉ, BÉ; ESTICH CONTENT. ACOSTE'T I T'ESCAUFARÁS UN POCH; BÉ QUE ASSÒ ES COSA QUE UN DE VOLTROS SEMPRE N'ÈS SERVIT.

I EL DIMONI S'HI ACOSTÀ.

¿I SI FÈYEM UN ESCAMBRÍ?

I AL MANCO UN HOMO (!) MATARIA EL TEMPS.

JA HU HAS DIT! NO, I JO TENCH UNES CARTES!... ¿I QUÈ HEM DE JUGAR?

...PERQUE SABIA QUE NO PORIA PERDRE; I JA HU CRECH QUE ES JAY, UNA DERRERA S'ALTRA, GUANYÀ AN EN TIBO SES DUES ÁNIMES, QUE D'ALEGRIA I GOIG BOTAVEN.

LLAVÒ EN COARRUT DIGUÉ QUE NO ERA PAS DE CRISTIANS NO PAGARLI ES BEURE. PERQUE S'ESTORNELL SE FEYA AQUESTA RAÓ:

ES JAY EY CONVENGUÉ AB SO ANAR A PEGAR UN GLOP; PERÒ TENGUÉ S'ADVERTIT DE POSARSE ES SERRÓ DINS SA FALDRIGUERA.

QUANT FOREN AN ES TORRENT, EN TIBO VOLIA FER PASSAR ES JAYET DAVANT; I ES JAY, QUE LI AFINÀ LA TELA, VA DIR AMB ELL MATEIX.

¡NO M'HAURÁS PER AQUEST CAYRE!

¡UEY! ESTIMAT, TU NO VAS BÉ. LO QUE'T CONVÉ MES, ES POSARTE DINS AQUEST SERRÓ, I JO ET PASSARÉ A S'ESQUENA, I NO ET BANYARÁS NI UN PEL.

PERQUE TU, AVESAT A VIURE DINS ES FOCH, AB SA BANYADURA D'AVUY I ARA QUE PASSASSES AQUEST TORRENT AMB AYGO FINS A SA CINTA, PERILLARIA APLEGAR UNA PIPIDA QUE FESSES CUYRO;

I ¡VEYÈS QUE SERIA EL MON, I SOBRE TOT L'INFERN, SENSE TU!

ELL EL DIMONI DESPRÉS D'AQUESTES RAONS, ASPERGIANT MES QUE UN CARRETER, NO TENGUÉ ALTRE REMEY QUE POSARS'HI DINS ES SERRÓ.

PER MI ERA ARRIBAT A SES BOTELLES DES TAVERNER QUANT S'EN VA DUR SA SEUA ÁNIMA.

TOT D'UNA QUE ES JAY TENGUÉ EN TIBO DINS ES SERRÓ, DIU:

JA T'HI TENCH,

...I TOCA SOLETES CAP A CA UN FERRER MOLT AMICH SEU.

EL POSEN DEMUNT S'ENCRUYA; QUATRE O CINCH MOSSOS AGAFEN UN MAY PERHOM, I TOCH VÉ I TOCH VA, TUM-TUTUM-TUM-TU-TUTUM; I PEGAREN FINS QUE TENGUEREN ALÈ.

LLAVÒ ES JAY OBRÍ ES SERRÓ, I EL DIMONI, SENSE VOLER SEBRE QUI L'HAVIA ENCALSADA, COM CENT MIL LLAMPS, CAP A L'INFERN!

...I TOTS LOS CIRCUNSTANTS, FENT ES FETGE DE RIAYES, QUE DEYEN:

ES JAY PEGÀ CAP A SA BARRACA FENT AQUESTA RAÓ:

LO QUE'S DIU ARA SERÁ FEREST; NI LA MORT NI EL DIMONI EM DIRÀN COM VA LA VIDA;... JA PORÀ ESSER QUE ROSSEGUEM MOLTS D'ANYS PER AQUEST MON!

EN PASSAREN MOLTS, PERÒ MOLTS D'ANYS.

ES JAY DE SA BARRAQUETA JA N'HAVIA DOBLEGATS CENT, I CANSAT DE VIURE, S'ESCLAMÀ:

¡JA HU SERÁ BLAU ES FESTER, SI ASSÒ NO MUDA!... ¿I QUE TENCH D'EMPERIOLAR TANT DE TEMPS P'EL MON, JO?...

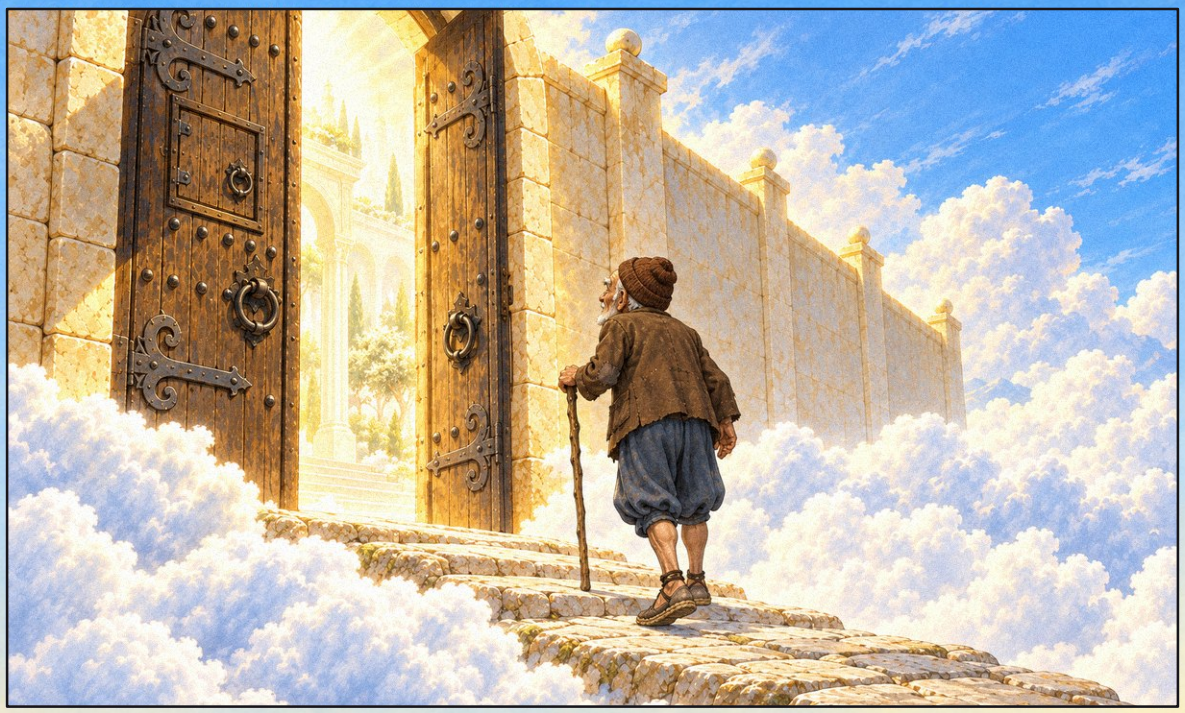
NO RES, ANEM AN EL CEL A VEURE SI MOS VOLEN.

I CAMINA CAMINARÀS PER DESERTS I BOSCHS, ATRAVESSANT MUNTANYES I COMELLARS I ENFILANTSE PER PENYALS I CUCUYES, ARRIBA AN EL CEL.

TROBA UBERT, S'EN HI ENTRA ES MES DESCANSAT DEL MÓN, VEU EL BON JESÚS, I S'EN HI VA A FERLI UNA XICOTINA.

...I SE VA ASSEURE.

PERÒ AL PUNT TOT HO DESBARATAVA, I SEMPRE FEYA RIURE LA GENT; I EN EL CEL NO HI HAVIA QUI S'HI OÍS.

EL BON JESÚS, COM VA VEURE AQUEST DESVERI, S'ESCLAMÀ:

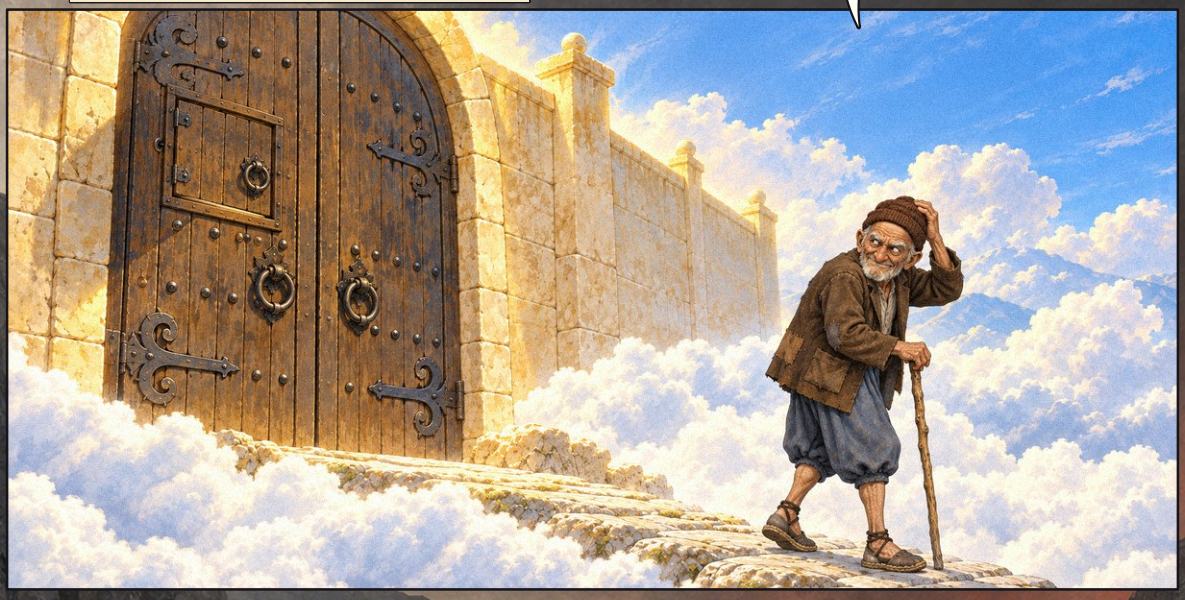
PERE, TREU DEFORA AQUEST DESBARATAT; QUE EL CEL NO ES LLOCH DE FER TRIFULGA.

I SANT PERE ENTAFERRA CLOTELLADA AN ES JAY, I L'ENVIÀ A FREGIR OUS DE LLOCA.

...DIGUÉ ES JAY QUANT VA VEURE QUE LI DONAVEN SES PORTES P'ETS UYS;...

¡EN EL CEL M'ENGEGUEN, I A L'INFERN ME PREGUEN!... A L'INFERN M'EN VAIG.

...I CAMINA CAMINARÀS PER TURONS, GARRIGUES I FONDALS, DINS UNA VALL FONDA DESTRIÀ SA BOCA D'UNA COVOTA QUE FEYA FUM I FUM.

ASSÍ DEU ESSER L'INFERN.

...I S'HI ACOSTA.

ENTRA, SE TOPA AMB UNA PORTASSA, I TOCH-TOCH; I UNA VEU ESQUERDADA QUE LI RESPÒN:

¿QUI ÈS?

ES JAY DE SA BARRAQUETA.

¡¡¡POSAU BARRES, QUE NO ENTR'!!!

SI NO OBRIU, ESBUCH SES PORTES.

I, ENCARA NO LI VAREN HAVER UBERT, COM UN ENFILAY DE DIMONIS I DIMONIEUS AB TIONS DE FOCH JA S'HI VAREN ESSER AFUATS.

ES DIMONIS, QUANT VEREN ALLÒ, TIREN ES TIONS; I ENTRE DENTS LES ESCAPAVEN AQUESTES PARAULES:

VUYT DIES EREN PASSATS, I ES JAY DE SA BARRAQUETA SORTIA D'INFERN. AQUELLS PARATGES NO LI AGRADAVEN, I RESOLGUÉ TOCAR EL DOS ALTRA VEGADA CAP AL CEL.

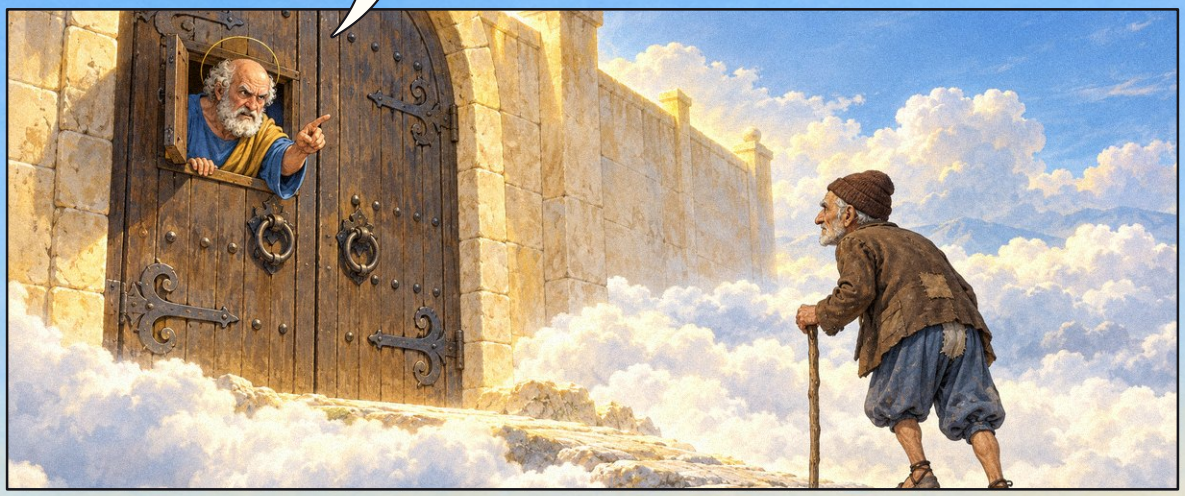
TAN AVIAT TANCAREN ES DIMONIS QUANT EL VEREN QUE SORTIA, QUE LI ENGANXAREN UN PELLERINGO DES CALSONS; I ELL TOT ENFADAT LOS DIGUÉ:

¡EL DIMONI QUI HI HABIT AB VOLTROS!... ¿NO SABREU TENIR UN POCH MES DE MIRAMENT AB SES COSES?... ¡QUIN MARINATGE, SENYOR!...

QUANT ARRIBAVA AN EL CEL, SANT PERE GUAYTAVA PER UN FINESTRÓ, I D'UN TROS ENFORA LI DIGUÉ AN ES JAY:

¡AH, TRAYDOR!... NO M'ENGANAREU, NO, AQUESTA VEGADA!... HAGUÉSSEU DEMANADA LA GLORI, I VOS DEIXARIA ENTRAR.

¿I SI VOS DONAVA DUES ÀNIMES?...

ELL EN PAU EU DIGUÉ QUE QUI SALVAVA UNA ÀNIMA, FEYA ESCÀPOLA SA SEUA; PERÒ... NO RES, ANIRÉ A DEMANARHO AN EL BON JESÚS, VEAM QUÈ HI DIU.

POCH DESPRÉS ES JAY DE SA BARRAQUETA ANAVA A DUR SES DUES ÁNIMES, SA DES TAVERNER I SA DES CONTRABANDISTA, PERQUE LI HAVIEN CONCEDIT LO QUE DEMANAVA.

QUANT TORNÀ, AB SES DUES ÀNIMES, SANT PERE LI OBRI, EY ENTRA, I ENCARA HI ÈS SI NO HA TORNAT SORTIR.

I SA RONDAYA JA ESTÀ ACABADA... I QUI NO HU VOL CREURE, QUE HU VAJA A CERCAR.

Es Jay de sa barraqueta
Rondalles Mallorquines · 19

Contada per sa mare de l'autor. Replegada per Mn. Antoni M. Alcover. És sa primera rondaia que va treure a llum (L'Ignorància, 1880).

Aplech de rondayes mallorquines d'en Jordi des Recó. Tom IV, segona edició. Ciutat de Mallorca, Estampa de N'Antoni Rotger, 1923. Planes 60–68.

Text d'Antoni Maria Alcover i Sureda (1862–1932), de domini públic perquè fa més de 80 anys que va morir. Les paraules són les de l'edició de 1923, sense modernitzar.
Transcripció feta de bell nou damunt l'exemplar de la Taylor Institution Library (Bodleian Libraries).

Adaptació al còmic i il·lustracions generades amb intel·ligència artificial.
Edició de Guillem Cantallops Ramis, 2026. Llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a tot el que no és text d'Alcover.
Versió 10 · 2026-11-22

